

Fortredeligheter i øst

Vi er ikke sikker på om det bør sees som en trøst for de fortredeligheter vesten har vært utsatt for i Japan. Men faktum er at også kamerat Krusjtsjov har sitt orientalske problem, nemlig i forholdet til den kinesiske folkerepublikken.

Hvis det i østblokk-landene hadde vært tillatt å føre en fri åpen debatt om utenriks- og forsvarspolitik, ville det kanskje ha kommet til uttrykk en minst like stor meningsforskjell om disse problemer som tilfellet er her i vest. Ja, det skulle sannelig ikke forundret oss det minste om meningsforskjellen i øst spenner like vidt som når vi tar med hele registret av oppfatninger her hjemme — fra Friheten og Orientering over den offisielle politikk og fram til ytterligheter som Morgenbladet, Farmand og Moralsk Opprustningspublikasjoner.

Vel, hva hjelp er der nå egentlig i å konstatere den meningsforskjell som kommer til uttrykk, f. eks. mellom Moskva og Peking? — Om ikke annet så bekrefter dette at det finner sted brytninger i kommunistledernes innerste gemakker. Når Pravda slår i bordet overfor «venstreytterliggående kommunister» som er motstandere av Krusjtsjovs sameksistens, betyr dette både at man erkjenner at der er uenighet til stede, og at det i dag er offisiell partilinj i Sovjet å gå inn for fredelig sameksistens og forhandlinger med de «kapitalistiske land».

Men dette å ha Kreml under kontroll betyr ikke lenger at man automatisk kan diktere hva som skal være autorisert sannhet i hele den kommunistiske verden. I Stalins dager var det bare å si ja og amen til Pravdas

forkynnelser. I dag er ikke de kinesiske kommunister mer imponert enn at de gjennom et offisielt partitidsskrift slår fast at en avtale med imperialistene er verdiløs. Imperialismens aggressive karakter kan nemlig aldri endres, hevdes det. På sett og vis ligger der noe oppmuntrende i dette at de to kommunistiske pavestoler kan dosere så diamentralt motstatte meninger om såvidt sentrale spørsmål. Men samtidig er det skremmende å vite at den fraksjon som står for en hard kurs i forsvarspolitikken, både må ha sin sterke talsmenn innen Kreml og samtidig beherske den andre kommunistiske stormakten.

Hva skal så vesten gjøre? A satse på et regelrett brudd mellom Moskva og Peking ved en slags ny «Tito-krise», ville være å la seg diktere av ønsketenkning. Om Krusjtsjov og Mao kan være aldri så uenige om prinsipielle og praktiske politiske spørsmål, vet de begge hvilken fundamental betydning det har å opprettholde fellesskapet mellom Sovjet og China.

Det vi i vest imidlertid bør regne med, er at våre egne politiske handlinger kan virke inn på den politiske maktbalansen innen østblokken. Vi mener ikke at vesten skal la all sin gjerning diktere ut fra hva vi tror er god taktikk med henblikk på å styrke sameksistens-fraksjonen i øst. Den som vil være lur, risikerer lett å lure seg selv, og her står vi overfor krefter som vi ikke helt ut kjenner. Men samtidig skal vi vite at uheldige handlinger i vest kan gi vann på mølla for de hardkokte kommunistlederne. Dette bør vi ikke overse når vi drøfter vår egen utenriks- og forsvarspolitik.

Utklipp fra: D
Fremtiden
Pol. tendens. Arbeiderp.
27 JUN 1960
Daglig opplag 30.000

28.01.086